

in.ihned.cz/sport

Když skokani na lyžích po „přistání“ končí v pokleku s jednou nohou ve předu, je to telemark. Když ve filmech pro pamětníky poněkud komicky vyhlížející postavy sjíždějí svahy táhlými oblouky v pokleku, je to taky telemark. A když lyžaři v jedenaadvacátém století obouvají moderní výstroj a spouští se v těch samých ladných obloucích ze zavátých neupravených kopců, je to samozřejmě – taky telemark! Odvětví, které sahá k samotným kořenům lyžování, zažívá v posledních dekadách renesanci. Telemark neboli lyžování s volnou patou chce „osvobodit vaši mysl“.

Nejlépe po pás v prašanu

Telemark je historický lyžařský styl, který však neprošel žádným vývojem. Od doby vynálezu, tedy konce devatenáctého století, se zachoval v nezměněné podobě, takže dnešní vyznavači telemarku dělají úplně stejné oblouky a pokleky jako jejich pradědečkové. Jen na to mají trochu lepší vybavení.

O co jde? Při telemarkovém lyžování zůstávají volné paty, takže oblouky logicky vypadají úplně jinak než při klasickém sjezdu. Zatímco na sjezdovkách přenášíte váhu na vnější lyži a oblouk je snožný, při telemarku jsou obě lyže zatíženy stejně a jedna noha je v pokleku (takže spodní lyže je předsunutá).

Milovníci telemarku si pochvalují jeho lehkost a přirozenost. Na upravených svazích si užívají dlouhé, elegantní oblouky čas od času připomínající let, vrcholným zážitkem je však jízda v neupraveném terénu, nejlépe po pás v „prašanu“ (off-piste nebo telefreeride).

Díky lehkosti telemarkového vybavení a volné patě navíc můžete i šplhat po kopcích. Stačí na skluznici připnout takzvané stoupací pásky (velmi jednoduchý a hodně starý vynález). A když stojíte na vrcholu kopce, logicky musí následovat radost ze sjezdu!

Telemark

Lyžování s volnou patou

FOTO: ARCHIV

Oblouky Sondre Norheima

Historie telemarku je spjata se jménem norského průkopníka lyžování Sondre Norheima. Ten v roce 1867 předvedl v Christianii (jak se do roku 1877 jmenovala norská metropole Oslo) užaslým divákům několik oblouků a skoků. Rychlejší paralelním obloukům dal jméno christianky, táhlým obloukům v pokleku pak telemark (podle kraje, z něhož pocházel). Diváci byli nadšení a sport se brzy rozšířil i do jiných částí Evropy. Jenže posléze se ukázalo, že christianky jsou pro svou menší obtížnost daleko oblíbenější. A tak telemark zůstal doma v Norsku a čekal na svou další šanci. Přišla o sto let později.

Nekupujte všechno nové

Vzhledem ke stejnoměrnému zatížení musí být telemarkové lyže měkčí než klasické sjezdovky. Dělí se na několik

kategorií – od lyží na lehkou turistiku (tour, easy tour, easy telemark...) přes univerzální modely (all around, adventure, mountain...) až k čistě sportovním typům pro pokročilé jezdce (tour expert, tour extreme atd.). Prakticky všechny jsou carvingové a od klasických sjezdovek je zprvu nerozeznáte. Když jdete nakupovat, kromě vlastních dovedností zvažte i terén, v němž hodláte jezdit.

Do kategorií lze rozčlenit i vázání. Vždy však platí – mělo by být lehké, jednoduché a pevné. Nejrozšířenější jsou lanková vázání norské firmy Rottefella. A pokud jde o boty, dá se jednoduše říci, že kůži už dávno nahradil plast. Telemar-

kové lyžáky jsou dnes na vysoké technologické úrovni, noha je v nich dobře chráněná.

Pokud jste se rozhodli, že si telemark vyzkoušíte, nemá cenu hned kupovat nové vybavení. Řešením jsou bazary a půjčovny. Až trochu pokročíte, sami zjistíte, jaký typ lyží či bot vám nejlépe vyhovuje.

Telemark je dynamický a poměrně fyzicky náročný sport, ale zkušení jezdci tvrdí, že ho při jistě dávce úsilí zvládne každý průměrný lyžař. Jde o to, osvobodit svou mysl. „Free your heel, free your mind,“ zní motto telemarku, pro nějž se v angličtině vžil rovněž termín „free heel skiing“.

ADÉLA POLÁKOVÁ

INFORMACE

www.telemark.cz
české stránky o telemarku
www.telemarkski.cz
škola telemarkového lyžování
www.telemark.sk
Telemark Club Slovakia
www.fis-ski.com
Mezinárodní lyžařská federace (FIS)